

Motion till riksdagen 2022/23:679

av **Carina Ödebrink m.fl. (S)**

En jämlik tandvård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska tandvårdssystemet ska vara jämlikt och gynna regelbunden och förebyggande tandvård och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En jämlik tandvård är en viktig del i arbetet med att sluta hälsoklyftorna över generationer, och insatser kommer att krävas på både kort och lång sikt. För att uppnå en jämlik tandvård krävs det att den är både fysiskt och ekonomiskt tillgänglig. De tidigare socialdemokratiskt ledda regeringarna tog flera bra och viktiga steg för att förbättra tandvården. Bland annat fördubblades tandvårdsbidraget för alla mellan 22 och 29 år samt 65 år och äldre. Vidare höjdes också åldersgränsen för fri tandvård från 20 till 23 år samtidigt som en utredning kring hur tandhälsan kan bli mer jämlik genomfördes.

Faktum kvarstår dock att alltför många avstår från tandvård av ekonomiska skäl. Tandhälsan är fortfarande ojämnt fördelad bland både barn och vuxna, och vi vet samtidigt att dålig tandhälsa minskar livskvaliteten och kan leda till följsjukdomar. Tandvårdsförsäkringen behöver fortfarande utvecklas med fokus på regelbunden och förebyggande tandvård. I dag lever vi längre och allt fler av våra äldre och äldsta har allt fler av sina egna tänder kvar. Detta ökar också behovet av regelbunden tandvård hos våra äldre och de behöver då skydd mot höga tandläkarkostnader. Vi vet också att det finns skillnader mellan olika grupper. Exempelvis är dålig tandhälsa dubbelt så vanligt bland personer med funktionsnedsättning jämfört med övrig befolkning och personer med svag ekonomisk ställning avstår i högre utsträckning från tandvård. Ju sämre tandhälsa som föräldrarna har, desto större risk för att barnen också ska få omfattande kariesangrepp. De starkaste riskfaktorerna bland barn och unga för att få karies är enligt Folkhälsomyndighetens rapport, Jämlik tandhälsa, från april 2019 att:

- föräldrarna är invandrade från länder utanför Norden och Västeuropa,

- familjen får ekonomiskt bistånd,
- föräldrarna har högst grundskoleutbildning,
- föräldrarna är unga och har själva dålig tandhälsa.

När det gäller besöksfrekvens finns det stora regionala skillnader och även skillnader mellan grupper med olika utbildningsbakgrund. Bland dem med minst treårig eftergymnasial utbildning är det 54 procent som besöker tandvården under ett år, men bland dem med förgymnasial utbildning är det 54 procent som gör ett besök under tre år.

För en jämlik tandvård där tandhälsan inte ska vara en klassfråga är det därför viktigt med fortsatta stegvisa reformer i tandvårdsförsäkringen. Målet bör vara ett jämlikt tandvårdssystem som gynnar regelbunden och förebyggande tandvård, och tandvården ska omfattas av ett liknande högkostnadsskydd som övrig hälso- och sjukvård.

Carina Ödebrink (S)

Azra Muranovic (S)

Johanna Haraldsson (S)

Niklas Sigvardsson (S)